

Hasan Avdić felesége

Bognár Dorottya fordítása

(Az én nagyanyám sosem használt parfümöt. Mindig azt mondta, hogy a parfüm kurváknak és közönséges nőszemélyeknek való. Háziszappan- és vöröshagymaillatú volt. *A jó asszony konyhaszagú.* Ezt mondta mindig a nagyanyám. A jó asszony nem kujtorog a csársiban. Ezt is a nagyanyám mondta. És még sok-sok ilyen *jó asszony* hangzott a szájából a narancssárga viaszosvászonnal leterített faasztalunkra, ahová olykor néhány elgurult borsószem is került.)

*

Hasan úgy döntött, hogy az elbeszélésem megjelenése alkalmából meghívjuk a legközelebbi barátainkat vacsorára. A narancsokról írtam történetet. Magamról írtam a történetet. Előtte sosem próbálkoztam írással. És akkor megírtam ezt a történetet. Nem is gondoltam, hogy történet lesz ez a kis semmiség. Egy kis fehér számítógépen gépeltem, amelyet Hasan szokott használni az ebédlőben. Valami furcsa neve van ennek a számítógépnek, nem is tudom. Hasan tudja. *Szívem, tudod, hogy nem szeretem, amikor használod az én...* – és akkor használja azt a kifejezést. Azt hiszem, angolul van. Nem tudom. Hasan tudja.

Azt mondta, hogy nem szereti, amikor használom az ő... de elolvasta a kis történetemet; azt mondta, hogy szimpatikus, és majd elküldi az egyik barátjának, aki az egyik irodalmi folyóirat szerkesztője, meg azt is mondta, hogy mennyire szimpatikus lenne, hogy *képzeld el, Avdićné megjelentetett egy elbeszélést a...* meg még mondott egyet-mást, majd ismét, hogy ez *szimpatikus*, és mosolygott. Én nem szóltam semmit. Hasan ritkán mosolyog.

Azok a narancsok az enyémekek voltak és az anyáméi. Ezt el szerettem volna mondani neki. Azt is el szerettem volna mondani, hogy szeretném,

ha az enyéme és anyáméi maradnának. Nem szóltam semmit, mert olyan boldognak tűnt.

*

A legközelebbi barátaink mind szépen fel voltak öltözve, és mindenki mosolygott. A nők közül néhányan parfümöt használtak. Sőt, a férfiak közül is egyesek. (Egyszer Hasan vett nekem parfümöt, de sosem használtam. Nem tetszik az illata. Valójában nem tetszem magamnak azzal az illattal... *A legközelebbi barátainknak* volt ilyen illatuk.) Olívaolajjal és fokhagymával megkent barna kenyérből készült pirítóst ettek (az egyik nő azt mondta, hogy az ő gyomra nem bírja a fokhagymát), ananászos, currys csirkefalatkákat, paradicsom- és uborkakarikákat ettek, meg lazacpástétommal megkent vékony kroketteket... Parfümillatuk volt. Rajtam pedig a fokhagyma és a hal szaga érződött. A történetem miatt.

Az egyik nő azt mondta, hogy nagy öröm számára, hogy végre megismerheti Hasan Avdić feleségét. Megköszöntem. Széles kontya volt és szűk ruhája. Parfümöt viselt. Megjegyezte, hogy az előszobában lévő asztalkának az egyik lába rövidebb. Párszor megbillentette a cipője sarkával. Nevetett és Hasan is nevetett, mintha viccesnek találta volna. Arra gondoltam, hogy tennem kellene valamit az asztal lába alá, hogy ne billegjen.

Amikor a kontyos nő Hasanról beszélt, hosszú arisztokratikus ujjaiával megérintette az alkarját. Hasan mosolygott, kezében egy darab barna pirítóssal. Azt gondoltam, hogy az üzletemberek mennyire stílusosak, mindenképpen stílusosabbak nálam.

Néhányan irodalommal kapcsolatos kérdéseket tettek fel nekem, de nem igazán értettem őket. Olyan könyveket kaptam ajándékba, amelyekről sosem hallottam. Érthetetlen nyelven beszéltek. Hasan a nappaliból figyelt, büszke volt rám, én pedig bólogattam, és mosolyogtam a beszélgetőpartneremre, mintha érteném, amit mond. Azt akartam, hogy büszke legyen rám a férjem.

*

Megpróbálkoztam az egyik ajándékba kapott regény olvasásával. A címe: Mrs. Dalloway. Virginia Woolf írta. Rájöttem, hogy egy angol hölgyről van szó, pedig sosem hallottam róla. A könyv hátsó borítóján található ismertetőből tudtam meg, hogy jelentős író volt. Amíg Ostoja bácsira vártam, hogy friss pisztrángot hozzon, elolvastam néhány oldalt. Semmit sem értettem belőle, így előlről kezdtem az olvasást. Végül besuktam a könyvet, egyébként is csengetett Ostoja. Nem tudom, miért

írnak az emberek ilyen érthetetlen könyveket. Remélem, Hasan nem fogja megkérdezni, miről szól. Nem akarom, hogy azt higgye, buta vagyok.

*

A konyhában lévő számítógépet megnyitottam, és Virginia Woolfról próbáltam megtudni valamit, de ekkor jött Hasan, és azt mondta, hogy nem szereti, ha használom az ő... Kérdezte, hogy mit kerestem az interneten, de én szégyelltem elárulni. Azt hiszem, megharagudott. Nem tudom, mi vitt rá, hogy bekapcsoljam a számítógépet, amikor tudom, hogy nem szereti, ha piszkálom. Remélem, hogy a pisztráng és az újkrumpli egy kicsit jobb kedvre deríti.

*

Reggel Hasan magával vitte a munkahelyére a kis számítógépet. Erről nem beszéltünk. Talán jobb is így, kevesebb oka lesz rá, hogy haragudjon. Elhatároztam, hogy kicserélem az ágyhuzatot, feltörölöm a parkettát, megtisztítom az ablakokat. Lehet, hogy túrós-málnás kalácsot is sütök. Hasan szereti.

Elofvastam húsz oldalt a Mrs. Dallowayból. A nevek angolul vannak írva, így találgatnom kellett, hogyan kell ejteni őket. Azt hiszem, a főhős nevét Dalovejnek ejtik. A regényben valami ünnepi vacsoráról van szó, amelyet ő készít. Be kell vallanom, nem látom az okát annak, hogy erről írni kellene. A köznép számára rendezett fogadás előkészületeiről. Továbbá, a mondatok annyira bonyolultak, annyira egymásba ékelődnek, hogy néha többször el kellett olvasnom ugyanazt a bekezdést. Lehet, hogy a hölgy, aki nekem ajándékozta a könyvet, szintén belekezdett az olvasásába, majd úgy döntött, hogy megszabadul tőle. Ha én írnék könyvet, akkor az egyszerű nyelven írott, rövid és világos történetekkel lenne tele. Az biztos, hogy a vacsorakészítésről nem írnék. Épp elég, hogy állandóan főzök, nem akarok még írni is róla, és untatni vele az embereket.

Milyen nevetséges vagyok. Mintha valaha is meg tudnék írni egy könyvet.

*

Amíg Hasan a munkahelyén volt, egy férfi hívott telefonon, bemutatkozott, Valamilyen Vladimir, és azt mondta, hogy elolvasta a történetemet, és szeretné, ha írnék valamit egy gyűjteményes kötetbe, amelyben, állítólag, csak nők munkái jelennek meg, és hogy ez a nők érvényesülése meg ilyesmi. Őszintén megvallva, nem igazán értettem. Felírtam a telefonszámát egy szalvétára, meg azt, hogy *Vladimir*, mert szégyelltem újra

megkérdezni a vezetéknevét. Annyira izgatott voltam, hogy elfelejtettem vacsorát készíteni. Nem tudom, mi kerített úgy hatalmába, hogy elolvastam még húsz oldalt Woolf asszony regényéből.

Hasan késő délután ért haza. Azt mondta, hogy még sosem hallott erről a folyóiratról (szerettem volna elmondani neki, hogy egy gyűjteményes kötetről van szó, de nem akartam, hogy azt gondolja, okoskodni akarok). Azt mondta, hogy ez is biztosan valami feminista szarás, és nem kellene annyira reménykednem, mert *ezt a szart senki sem olvassa*. Összegyúrte a szalvétát, és a szemetesbe dobta az üres cigarettásdobozzal együtt. Hozzá-tette, hogy az ő barátja mindig szívesen átnézi a történeteimet, *de egyetlen történet megírása még nem jelenti azt, hogy író vagy*, mert ez egyszerűen csak egy szimpatikus történetecske és semmi egyéb, és *óvakodnom kell az ilyen hülyéktől, akiknek nincs pénzük, hogy befutott írókat megfizessenek, hanem kihasználják a szegény nőket*. Lehet, hogy Hasannak igaza van. Elhamarkodottan örültem, még mielőtt belegondoltam volna, hogy az éremnek két oldala van. Hasan mégiscsak ismeri az embereket, és az irodalmi folyóiratnál is vannak ismerősei, és tudja, hogy milyenek a szerkesztők és a kiadók.

Tovább rontott a helyzeten, amikor megkérdezte, hogy mi van vacsorára, én pedig sietve tojást sütöttem. Észrevettem, hogy nem repesett a boldogságtól, később pedig csak annyit mondott, hogy az előszobában levő asztalt meg kell csinálnunk, és elment aludni. (Nevetségesen hangzik, de haragudtam Virginia Woolfra. Mintha ő tehetne róla, hogy vacsorakészítés helyett egész délután csak loptam a napot.)

*

Amikor Hasan elment otthonról, kivettem a szemetesből a szalvétát, és kisimítottam. Málnafoltos volt és bűdös. Valamilyen oknál fogva átírtam a piros címjegyzékembe a telefonszámot, majd újból összegyúrtem a szalvétát, és visszadobtam a szemetesbe. Ki tudja, lehet, hogy egyszer még szükségem lesz erre a számra, gondoltam. Lehet, hogy Hasan meggondolja magát, vagy az irodalmi újságtól az ismerőse azt mondja, hogy ismeri azt a Valamilyen Vladimirt, és hallott arról a készülő gyűjteményes kötetéről.

Gondolkodtam, miről tudnék írni. A nagyanyámról. Róla akár egy regényt is.

P. s. Majdnem az egész Mrs. Dallowayt elolvastam. Még csak most láttam, hogy a könyv végén egy irodalomtudós vagy olyasmi utószava található. Miután elolvastam a szövegét, sokkal érthetőbbé vált a könyv. Biztos ő is rájött, hogy egy ilyen regényhez kell magyarázat. Mint a recept a logikátlan ételekhez.

*

Ma reggel írtam. Kitéptem egy pár nagy papírlapot Hasan fekete határidőnaplójából. A közepéből téptem ki, nehogy észrevegye, hogy hiányoznak a lapok.

Az elején nagyon sokat gondolkodtam, hogy mit is írjak, de később már sokkal könnyebben ment. Teleírtam két dupla oldalt, és betettem két üres papír közé. Ott hagytam a történetemet az előszobában álló asztalkán, hogy Hasan megtalálja. Egészen jól éreztem magam. Elhatároztam, hogy amikor hazaér a munkából, megemlítem neki a női gyűjteményes kötetet. Esetleg megint közbenjárhatna az ügyemben az ismerősénél.

P. s.: Elolvastam a Mrs. Dallowayt.

*

Hasan korán reggel jött haza. Azt mondta, hogy Markóval későig maradtak a hivatalban, és úgy döntött, hogy ott alszik a kanapén. Annyira fáradtnak tűnt, hogy nem említettem meg az újonnan írt történetemet, a kötetet vagy bármi mást. Főztem neki teát, de azt mondta, hogy inkább le szeretne feküdni. Valahogy megsajnáltam. Azt gondoltam, ő egész nap dolgozik, én meg csak ülök, és holmiféle történetecskéket irkállok, mint valami iskolás.

Eldöntöttem, hogy túrós lepényt készítek a maradék túróból. Szereti a meleg túrós lepényt és a joghurtot. Lehet, hogy amikor kicsit észhez tér, megemlítem a történetemet.

*

Amíg zuhanyoztam, hallottam, amint elmegy itthonról. Az egész napot átaludta. Nem kószolt meg a túrós lepényt sem. Gyorsan körütekertem magamon a törülközőt, és kijöttem a fürdőszobából, de nem értem utol. Ott álltam vizesen és nevetségesen, és csak bámultam a bejárati ajtót.

Leültem az előszobában a kisszékre. Szombat van, vajon hova mehetett? Éreztem, ahogy a víz a vádlimon a parkettára folyik. Az pedig nem jó, mert a parketta megvetemedik a nedvességtől. A fejemet az asztalkára hajtottam, amely már nem billegett. A két tenyeremmel is rátámaszkodtam, de még így is stabil volt. Lenéztem a nedves lábfejem irányába, és észrevettem az összehajtogatott papírocskát az asztal rövidebbik lába alatt, ez állította meg a billegést. Biztosan Hasan tette alá a papírt.

Leültem a parkettára, és közelről is megnéztem ezt a kis praktikus találmányt. Aztán világossá vált minden: az én történetem volt az, többször is összehajtogatva, beillesztve az asztalka lába alá. Ott feküdt, elrejtve a világ elől, Hasan ismerősei elől, Valamilyen Vladimir elől. Milyen jó

kis hely egy történet számára, gondoltam. Lehet, hogy jobb is itt neki, legalább van valami haszna. Az is eszembe jutott, hogy az asztaloknak nem lenne szabad billegniük. Bementem a szobába, és egy tiszta háziruhát vettem fel. Szombat van. Talán van valami érdekes a tévében.

*

(Az én nagyanyám világosbarna és kékes kendők alá rejtette a haját, és csak a saját nagyanyját tudta idézni. Este, elalvás előtt, talán ki is oldotta a csomót a kendőjén. Talán ujjával beletúrt titokzatos frizurájába. Talán a fejét is megmasszírozta. Talán. Nem tudhatom.

Az én nagyanyám jó asszony volt.

Konyhaszagú volt. Nem kujtorgott a csársiban.)